

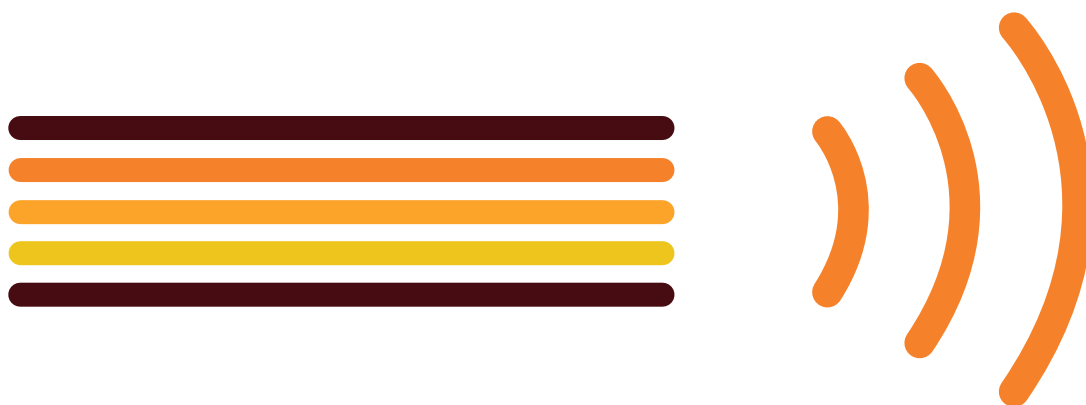
Ernest Abadal
abadal@ub.edu
Universitat de Barcelona

Miguel Navas-Fernández
miguel.navas@ub.edu
Universitat de Barcelona

LES REVISTES CIENTÍFIQUES A CATALUNYA (2012-2013)

LAS REVISTAS CIENTÍFICAS EN CATALUÑA (2012-2013)

SCIENTIFIC JOURNALS IN CATALONIA (2012-2013)

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

Es descriu la situació actual de les revistes científiques de Catalunya i la seva evolució en els darrers dos anys. És un sector format per 344 revistes, on predominen les ciències socials (45 %), editades per institucions acadèmiques (36 %), difoses de manera gratuïta (67 %) i que permeten l'autoarxiu en repositoris (80 %). També es fa referència als portals de revistes (entre els quals destaca especialment RACO, creat i mantingut pel CSUC) i als sistemes d'avaluació de revistes (MIAR i CARHUS Plus+). Es conclou amb la descripció de diverses jornades de difusió i dels grups de recerca que existeixen a Catalunya.

Se describe la situación actual de las revistas científicas de Cataluña y su evolución en los últimos dos años. Es un sector formado por 344 revistas, donde predominan las ciencias sociales (45 %), editadas por instituciones académicas (36 %), difundidas de manera gratuita (67 %) y que permiten el auto-archivo en repositorios (80 %). También se hace referencia a los portales de revistas (entre los que destaca especialmente RACO, creado y mantenido por el CSUC) y los sistemas de evaluación de revistas (MIAR y CARHUS Plus+). Se concluye con la descripción de varias jornadas de difusión y los grupos de investigación que existen en Cataluña.

This article describes the current state of play for scientific journals in Catalonia and considers developments in the sector during the last two years. At present, a total of 344 scientific journals are published in the Catalan language, of which 45% report on research in the social sciences, 36% are published by academic institutions, 67% are distributed free of charge and 80% can be self-archived in institutional repositories. The article also considers the Catalan directory of open access journals RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert), created and maintained by the Consortium of University Services of Catalonia (CSUC), and the journal analysis systems MIAR and CARHUS Plus+. It concludes with a description of the various open days and events used to disseminate the work of scientific journals and the research groups currently active in Catalonia.

PARAULES CLAU:

Revistes científiques catalanes, Accés obert, Autoarxiu, Repositoris, Avaluació de revistes

REBUT

03/10/2014

PALABRAS CLAVE:

Revistas científicas catalanas, Archivos abiertos, Autoarchivo, Repositorios, Evaluación de revista

ACEPTAT

24/10/2014

KEYWORDS:

Catalan journals, Free access, Self-archiving, Repositories, Journal evaluation

1 INTRODUCCIÓ

Les revistes científiques són un tipus de publicacions periòdiques que compleixen dues condicions bàsiques: en primer lloc, difonen continguts de recerca científica (i, per tant, aporten nou coneixement) i, en segon, disposen d'un procés de revisió d'experts (*peer review*). La presència d'aquests dos elements les diferencia de les revistes de divulgació científica o de difusió cultural, una tipologia molt propera però que no difon resultats d'investigació ni tampoc utilitza la revisió externa i que, per tant, no tindrem en compte en aquest capítol.

Les revistes científiques constitueixen un sector del qual no es disposa d'estadístiques públiques fiables i actualitzades. Això fa difícil conèixer-ne no només la situació actual a Catalunya sinó, encara més, l'evolució. De tota manera, utilitzarem les dades que consten en els directoris de revistes per oferir una panoràmica general de l'edició. A part de les dades estrictes sobre les revistes, també ens referirem a dues eines complementàries: els portals de revistes (entre els quals destaca especialment *Revistes Catalanes amb Accés Obert* [RACO], creat i mantingut pel Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya [CSUC]) i els sistemes d'avaluació (MIAR i CARHUS Plus+). Per acabar, es fa referència a les jornades específiques i a les activitats de recerca generades sobre aquesta temàtica.

2 L'EDICIÓ

Pel que fa la publicació de revistes científiques oferirem dades globals de la situació actual i també una relació dels títols nous apareguts en els darrers dos anys.

No podem oferir estadístiques de consultes perquè, a diferència del que passa amb premsa escrita, no es disposa de dades d'ús fiables i homologables. Una mateixa revista científica pot ser consultada en la seu de l'editor però també en altres portals, cadascun dels quals disposa de les estadístiques referides al propi lloc web. És per això que no inclouem cap referència a aquesta qüestió.

2.1 Panoràmica general

Com indicàvem anteriorment, les fonts estadístiques bàsiques són els directoris de revistes. A escala internacional,

existeix *Ulrich's periodicals directory*, que només permet fer cerques per estat i que, a més, inclou títols que ja no estan actius. En el cas espanyol, es pot consultar el [Directorio de revistas](#) elaborat pel CSIC, que permet fer consultes per província però que no té un procés d'actualització permanent. També existeix el directori *Dulcinea: derechos de explotación y permisos para el auto-archivo de revistas científicas españolas* creat pel nostre grup de recerca Accés Obert a la Ciència, i que disposa de dades més fiables i actualitzades que els anteriors malgrat que no permet encara la consulta per lloc d'edició. A curt termini, aquest directori inclourà informació sobre localització geogràfica i elaborarà estadístiques anuals.

A la vista d'aquesta situació, hem optat per seleccionar manualment les revistes publicades a Catalunya que consten en el directori *Dulcinea* i fonamentar-nos en aquestes dades per mostrar la panoràmica general.

A partir de l'anàlisi de les dades que consten en aquesta base de dades hem trobat un total de 344 revistes científiques editades a Catalunya. Això vol dir el 21 % del total espanyol, que està constituït per 1.673 títols.

Pel que fa a les temàtiques, la gran majoria de les revistes catalanes es troba a ciències socials (45 %) i, a notable distància, vindrien les ciències de la salut (26 %) i les humanitats (23 %). A la taula 1 es pot veure tot el detall.

Taula 1. Distribució temàtica de les revistes científiques catalanes.

Disciplina	Revistes	Percentatge
Ciències de la salut	89	25,9 %
Ciències de la vida	15	4,4 %
Ciències experimentals	7	2,0 %
Ciències socials	154	44,8 %
Humanitats i arts	63	23,3 %
Enginyeria	9	2,6 %
Matemàtiques i ciències físiques	7	2,0 %
	344	100,0 %

Com es pot veure a la taula 2, els editors de les revistes científiques catalanes són bàsicament de tres tipologies, que es reparteixen per terços el total de títols: en primer lloc, les universitats (36 %, més d'un terç del total), a continuació els editors comercials (31 %) i, en tercer lloc, les associacions i societats científiques (28 %). El primer gran editor és Elsevier (que publica el 14 % de les revistes), seguit de la UAB (12 %), l'IEC (11 %) i la UB (10,5 %).

Taula 2. Distribució per tipus d'editor de les revistes científiques catalanes.

Tipus d'editor	Revistes	Percentatge
Associació, col·legi professional, museu, societat científica	97	28,0 %
Comercial	107	31,1 %
Governamental	15	4,4 %
Universitats i centres d'investigació	125	36,3 %
	344	100,0 %

El tipus d'accés defineix les condicions en les quals un usuari pot consultar els continguts de les revistes (Melero; Abad, 2008) i que van des de la gratuïtat immediata fins a la restricció només als subscriptors, amb tres opcions intermèdies més que consten a la taula 3. Com es pot veure, un 67,2 % de les revistes estan accessibles de manera gratuïta i immediata (al 63,7 % d'accés gratuït se li ha de sumar el 3,5 % de gratuït en línia). Si hi afegim les revistes que són gratuïtes després d'un període d'embargament (el 13,1 %) arribem a un total del 75 %, que és un percentatge notable. Les revistes de pagament són només el 19 % i també hi ha tres títols que inclouen la modalitat de pagament per publicar (híbrides).

Taula 3. Distribució de les revistes per tipus d'accés.

Tipus d'accés	Revistes	Percentatge
Gratuït	219	63,7 %
Gratuït en línia - pagament en paper	12	3,5 %
Gratuït després d'un embargament	45	13,1 %
Híbrid	3	0,9 %
Restringit a subscriptors	65	18,9 %
	344	100,0 %

Pel que fa a les polítiques editorials de les revistes catalanes respecte de l'autoarxiu dels articles en repositoris seguim la taxonomia de colors definida per la base de dades *SHERPA/RoMEO* (2014):

- Groc: es permet l'autoarxiu de la versió preliminar (preprint) de l'article (versió enviada per l'autor).
- Blau: es permet l'autoarxiu de la versió definitiva (postprint) de l'article.
- Verd: es permet l'autoarxiu de les dues versions, la preliminar i la definitiva.
- Blanc: no es permet l'autoarxiu de cap versió.

De l'anàlisi dels permisos respecte a l'autoarxiu dels treballs es pot destacar que la gran majoria de les revistes, un 80 % (les verdes i blaves), permeten dipositar en un repositori la versió definitiva de l'article.

Taula 4. Permisos d'autoarxiu.

Color	Revistes	Percentatge
Blanc	38	11,0 %
Blau	178	51,7 %
Verd	97	28,2 %
Desconegut	31	9,0 %
	344	100,0 %

Finalment, es pot fer referència a les revistes de major qualitat segons valoracions internacionals. En aquest cas, es parteix de la consulta a les bases de dades de *Web of Science* (Thomson Reuters) i *Scopus* (Elsevier), i constatem que a final de 2013 hi havia cent trenta-tres títols que estaven editats a Catalunya, la qual cosa representava un 33 % del total espanyol (només superat per Madrid, que edita el 40 % dels títols) (Abadal et al., 2014).

2.2 Títols nous

Per tal de conèixer l'increment de títols en els darrers dos anys s'ha consultat el directori de revistes del CSIC i també el CCUC.

Les revistes que han aparegut en aquest període són les següents:

- *Abriu* (2012-), ISSN 2014-8526, ISSN-e 2014-8534
Universitat de Barcelona
- *Catalan social sciences review* (2012-) ISSN-e 2014-6035
Institut d'Estudis Catalans
- *Cinema Comparat/ive Cinema* (2012-) ISSN-e 2014-8933
Universitat Pompeu Fabra
- *Fair Play: revista de filosofia, ètica y derecho del deporte* (2013-) ISSN-e 2014-9255,
Universitat Pompeu Fabra
- *Historia Social y de la Educación* (2012-) ISSN-e 2014-3567
Hipatia Press
- *Masculinidades y Cambio Social = Masculinities & Social Change* (2012-) ISSN-e 2014-3605
Hipatia Press
- *Oxímora. Revista Internacional de Ética y Política* (2012-) ISSN-e 2014-7708
Universitat de Barcelona
- *P3T, public policies and territory* (2012-) ISSN-e 2014-5381
Innovació i Consultoria en Polítiques Públiques
- *Qualitative Research in Education* (2012-) ISSN-e 2014-6418
Hipatia Press
- *Revista hispanoamericana de hernia* (2013-) ISSN 2255-2677
Elsevier
- *Revista internacional de lenguas extranjeras = International Journal of Foreign Languages* (2012-) ISSN-e 2014-8100
Universitat Rovira i Virgili
- *Revista Internacional de Sociología de la Educación = International Journal of Sociology of Education* (2012-) ISSN-e 2014-3575
Hipatia Press
- *Rubrica Contemporanea* (2012-) ISSN-e 2014-5748
Universitat Autònoma de Barcelona

Cal destacar que tots els títols apareguts en aquests darrers dos anys són de ciències humanes i socials, excepte la revista especialitzada en hèrnia. D'altra banda, tots els títols citats estan editats a la província de Barcelona, excepte un a la de Tarragona.

3 PORTALS DE REVISTES

Els portals de revistes agrupen en una única seu web un conjunt de revistes i són un bon instrument per millorar-ne la visibilitat i difusió. En el cas de Catalunya, disposem d'un portal global, que és RACO, i també de portals específics creats pels editors mateixos. Tots permeten consultar-ne de manera gratuïta els continguts. En una bona parts dels casos, cal tenir present que inclouen no només les revistes científiques sinó també d'altres de divulgació acadèmica.

El RACO és un portal creat pel CSUC i per la Biblioteca de Catalunya l'any 2001 per difondre les revistes científiques i culturals catalanes. El seu criteri d'inclusió és més ampli que el del nostre capítol, ja que també inclou revistes de difusió cultural (sense revisió d'experts). Ha aconseguit molt bon posicionament en les llistes de resultats dels cercadors i això fa que les revistes i els articles que conté disposin d'un alta visibilitat. Actualment està format per 415 revistes. Durant el període 2012-2013 ha experimentat un notable augment, i ha arribat fins a 397 revistes.

Pel que fa als portals creats pels editors, cal destacar els de les universitats catalanes i també el de l'IEC. La Universitat de Barcelona (UB) ha creat el portal RCUB (*Revistes Científiques de la Universitat de Barcelona*)¹ que recull vint-i-vuit títols, dels quals vint-i-tres han superat un procés intern de reconeixement de qualitat. La UAB disposa d'un portal específic de revistes (ReDi)², amb vint-i-cinc títols, i també d'una col·lecció, «Revistes de la UAB», en el *Dipòsit Digital de Documents* de la UAB (DDD) que conté setanta títols. La UPC disposa de la col·lecció «Revistes i Congressos UPC» en el seu repositori *UPCommons*, que conté cinquanta-sis títols. També s'han de destacar els portals de la Universitat Oberta de Catalunya, *Coneixement obert – Revistes acadèmiques* amb quinze revistes, i *Revistes URL*, de la Ramon Llull³. Finalment, l'IEC disposa d'un portal de publicacions que inclou cinquanta-nou revistes científiques i també l'*Hemeroteca Científica Catalana*, amb quaranta-cinc revistes en format digital.

1. <http://revistes.ub.edu/>

2. <http://revistes.uab.cat/>

3. <http://www.url.edu/es/node/958>

La gran majoria d'aquests portals utilitzen el programari OJS (Open Journal System), molt conegut internacionalment, i que els serveix tant per a consultar i llegir els continguts com per gestionar els processos d'edició (recepció d'originals, revisió, correcció, publicació, etc.).

4 BASES DE DADES D'AVALUACIÓ

Els índexs d'avaluació de revistes són un element fonamental per tal de conèixer quina és la qualitat de les revistes científiques. Les dues bases de dades internacionals més reconegudes són *Web of Science* (Thomson Reuters) i *Scopus* (Elsevier): seleccionen les millors revistes internacionals (unes deu mil i divuit mil, respectivament) i elaboren uns rànquings en funció del nombre de cites que reben.

Pel que fa a Catalunya, hi ha dos productes que s'ocupen d'avaluar les revistes científiques: *Matriu d'Informació per a l'Avaluació de Revistes* (Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona) i CARHUS Plus+ (AGAUR).

Matriu d'Informació per a l'Avaluació de Revistes (MIAR) és una base de dades creada el 2004 que serveix per avaluar revistes científiques. Disposa d'un indicador de difusió, l'ICDS, que mesura quantitativament la visibilitat dels títols en funció de la seva presència en algunes bases de dades internacionals de referència. L'edició actual conté 28.480 revistes, extretes de quaranta-vuit bases de dades. Des del 2014 s'ha ampliat el focus temàtic i es disposa d'abast universal, amb cobertura de qualsevol ISSN, independentment de la seva matèria.

CARHUS Plus+ és una classificació de revistes científiques de ciències socials i humanitats de tot el món creada per l'AGAUR. Les revistes es distribueixen en quatre grups (A, B, C, D) en funció de la seva qualitat (A és el grup d'excel·lència), que es mesura tenint en compte l'aparició en bases de dades científiques de prestigi, el factor d'impacte i l'ICDS de MIAR. Hi ha unes consideracions especials per a les revistes sobre catalanística (història, llengua i literatura catalana). Recentment s'ha publicat la versió 2014⁴, que conté 6.126 títols.

4. http://www10.gencat.net/agaur_web/AppJava/a_info.jsp?contingut=carhus_2014

5 DIFUSIÓ I DIVULGACIÓ

— Jornades Catalanes de Revistes Científiques (5es: Barcelona, 24-25 de maig de 2012)⁵

Constitueixen una sèrie que comença el 2007 i continua el 2009, 2010 i 2011. L'objectiu és donar suport als consells d'edició i de redacció de revistes científiques per millorar els aspectes formals i estàndards de la seva qualitat, així com potenciar la difusió, internacionalització i visibilitat d'aquestes publicacions mitjançant la indexació en bases de dades i repertoris.

El programa de la segona edició es va dissenyar tot considerant les demandes i els interessos dels assistents d'anys anteriors, buscant la participació d'experts nacionals i internacionals. La ponència inaugural del primer dia, a càrrec de Joandomènec Ros (IEC, UB), es va titular «Revistes nacionals en un context internacional: la selecció natural en la difusió de la ciència». Tot seguit va intervenir Ignasi Labastida (UB), que va repassar aspectes legals relacionats amb l'accés obert i va posar especial èmfasi en les llicències Creative Commons. També hi van intervenir Anna Villarroya (UB), que va analitzar els models de negoci de les editorials de revistes científiques; Izaskun Lacunza (FECYT), que va presentar les accions de suport a les revistes científiques per part de FECYT; Luis Collado, que va descriure el funcionament de Google Scholar; Alex López Borrull (UOC), que va proposar implementacions de futur per a revistes científiques; Damian Pattinson, editor executiu de PLoS One, que va explicar el funcionament de la seva prestigiosa revista; Félix de Moya, del grup SCImago, que va parlar sobre producció, lideratge i excel·lència científica en un món en crisi; Martí Domínguez, director de la revista *Mètode*, que va tractar sobre l'article de divulgació científica, i, finalment, Miquel Térmens (UB), que va parlar sobre preservació digital.

— Tendències i models en l'edició de revistes científiques (Barcelona: Facultat de Biblioteconomia i Documentació, 18 d'abril de 2013)⁶

L'esdeveniment el van organitzar els grups de recerca Cultura i Continguts Digitals (Universitat de Barcelona) i Recerca en Documentació Digital (Universitat Pompeu

5. <http://jrcr.espais.iec.cat/>

6. <http://bd.ub.edu/grups/ccd/tendencias-i-models-en-ledicio-de-revistes-cientifiques>

Fabra), el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), la institució CERCA, la Biblioteca de Catalunya i l'IEC mateix. Van assistir-hi unes cent cinquanta persones, entre professionals de l'edició, estudiants de doctorat i altres professionals relacionats amb les biblioteques universitàries i de recerca.

Es van tractar tres temes principals: els models editorials, els models de negoci i l'avaluació de l'impacte i la qualitat. El professor Blaise Cronin, editor de la prestigiosa revista *JASIST*, va oferir la conferència inaugural «Scientific journals: challenges and trends». Després van tenir lloc les taules rodones «Reptes editorials i de difusió», amb Ricard Guerrero (IEC) i Enrique Herrera-Viedma (Universitat de Granada), i «Models econòmics i sostenibilitat», amb Reme Melero (CSIC), Frans Lettenstrom (Springer) i Lluís Anglada (CBUC). Rosàngela Rodrigues, de la Universitat Federal de Santa Catarina al Brasil, va parlar sobre revistes científiques i accés obert al Brasil, i, per acabar, va tenir lloc la taula rodona «Mètriques per a l'avaluació de revistes», amb la participació de Lluís Rovira (Centres de Recerca de Catalunya) i Àngel Borrego (UB).

A les pàgines web de les dues jornades es poden consultar el programa, els materials, i també els enregistraments de vídeo.

6 RECERCA I PUBLICACIONS

Pel que fa a la recerca específica en aquesta línia hem d'esmentar l'activitat i les publicacions de dos grups de recerca (Cultura i Continguts Digitals, i I-ViU) vinculats a la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona.

El Grup Cultura i Continguts Digitals, que va ser organitzador d'una jornada acadèmica abans esmentada, disposa d'una línia de recerca dedicada a les revistes científiques. En els darrers dos anys han publicat diversos estudis sobre els drets de reproducció de les revistes i l'autoarxiu (Abad et al., 2013; Melero et al., 2014), els aspectes econòmics relacionats amb l'accés obert en revistes científiques (Abadal, 2012; Villarroya et al., 2012) així com estudis panoràmics de les revistes científiques de qualitat a Iberoamèrica (Rodrigues; Abadal, 2014) i a Brasil i Espanya (Rodrigues; Abadal, 2014).

El Grup I-ViU (Informació: Valor i Ús), dedicat als estudis bibliomètrics i d'ús de la informació, disposa d'una línia de recerca dedicada a l'avaluació de la qualitat de les revistes de ciències humanes i socials. Podem destacar dos estudis recents sobre l'ús i la disponibilitat de les revistes científiques a les universitats catalanes (Borrego et al., 2012) i sobre l'ús de material suplementari en revistes científiques de biblioteconomia i documentació d'arreu del món (Borrego; García, 2013).

D'altra banda, també ens hem de fer ressò d'estudis d'altres autors que s'han centrat en les revistes de l'exili a Mèxic (Fèrriz, 2012) i en els títols de la Societat Catalana de Comunicació (Fernández, 2012).

BIBLIOGRAFIA

Abad-García, F.; Melero, R.; Rodríguez-Gairín, J. M.; Abadal, E. (2013). «Author rights vs self-archiving in Spanish scientific journals». *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, vol. 73, p. 764-768. <<http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.02.116>>. [Consulta: 1/9/2014].

Abadal, E. (2012). «Retos de las revistas en acceso abierto: cantidad, calidad y sostenibilidad económica». *Hipertext.net*. <<http://www.upf.edu/hipertextnet/numero-10/retos-revistas-en-acceso-abierto>>. [Consulta: 1/9/2014].

Abadal, E.; Melero, R.; Rodrigues, R.; Navas, M. (2014). *¿Cómo son las revistas científicas españolas en WoS y Scopus?*. Conferencia internacional sobre calidad de revistas de ciencias sociales y humanidades (CRECS), Madrid. <<http://www.slideshare.net/ErnestAbadal/2014-crecsabadaletalfinal>>. [Consulta: 1/9/2014].

Borrego, A.; Anglada, L.; Barrios, M.; Garcia, F. (2012). «Use and availability of scholarly journals in Catalan academic libraries». *Serials Review*, vol. 38, no 4, p. 243-249. Disponible a: <<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/33006>> [Consulta: 1/9/2014].

Borrego, A.; Garcia, F. (2013). «Provision of supplementary materials in Library and Information Science scholarly journals». *Aslib Proceedings*, vol. 65, no. 5, p. 503-514. <<http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/AP-10-2012-0083>>. [Consulta: 1/9/2014].

Dulcinea. Derechos de copyright y las condiciones de auto-archivo de revistas científicas españolas (2014). <<http://www.accesoabierto.net/dulcinea>>. [Consulta: 1/9/2014].

Fernández Quijada, D. (2012). «Dues dècades de comunicació científica: anàlisi bibliomètrica de les revistes de la Societat Catalana de Comunicació (1989-2009)». *Comunicació: revista de recerca i anàlisi*, vol. 29, num. 1, p. 125-151. (DOI: 10.2436/20.3008.01.97). [Consulta: 1/9/2014].

Fèrriz Roure, T. (2012). «Les revistes catalanes de l'exili a Mèxic: agents, procediments i discursos». *Laberintos: revista de estudios sobre los exilios culturales españoles*, n.º 14, p. 18-48. (http://letra.uoc.edu/uploads/20130617/Les_revistes_catalanes_de_l_exili_a_mexic.pdf). [Consulta: 1/9/2014].

Melero, R.; Abad, F. (2008). «Revistas open access: características, modelos económicos y tendencias». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, núm. 20. <<http://bid.ub.edu/20meler2.htm>>. [Consulta: 1/9/2014].

Melero, R.; Rodríguez-Gairín, J. M.; Abad-García, F.; Abadal, E. (2014). «Journal author rights and self-archiving: the case of Spanish journals». *Learned Publishing*, vol. 27, no. 2, p. 107-120. <<http://dx.doi.org/10.1087/20140205>>. [Consulta: 1/9/2014].

Rodrigues, R.; Abadal, E. (2014). «Scientific journals in Brazil and Spain: alternative publishing models». *Journal of the Association for Information Science and Technology*, <<http://dx.doi.org/10.1002/asi.23115>>. [Consulta: 1/9/2014].

Rodrigues, R.; Abadal, E. (2014). «Ibero-American journals in Scopus and Web of Science». *Learned Publishing*, vol. 27, no. 1, p. 56-62. <<http://dx.doi.org/10.1087/20140109>>. [Consulta: 1/9/2014].

SHERPA/RoMEO. Publisher copyright policies & self-archiving (2014). <<http://www.sherpa.ac.uk/romeo>>. [Consulta: 1/9/2014].

Villarroya, A.; Claudio-González, M.; Abadal, E.; Melero, R. (2012). «Modelos de negocio de las editoriales de revistas científicas: implicaciones para el acceso abierto». *El profesional de la información*, vol. 21, n.º 2, p. 129-135. <<http://www.accesoabierto.net/sites/accesoabierto.net/files/Villarroya-Claudio-Abadal-Melero-EPI.pdf>>. [Consulta: 1/9/2014].

Disponible a:

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori>

Abadal, Ernest; Navas-Fernández, Miguel. "Les revistes científiques a Catalunya (2012-2013)". *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, Vol. 3 (2014), p. 111-119 .

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/282947/>

Llicència Creative Commons

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de la obra original ni la generació d'obres derivades.

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

ANUARI

DE L'OBSERVATORI

DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA

2014

